

Indhold

PAPYRUS 42. årgang, nr. 1 2022

Musikalsk postkort fra det 5. årh. f.Kr: græsk aulos på rødfigursvase i Museo Antonio Salinas i Palermo. Den løgformede bladholder er af samme type som dem, der blev fundet i Meroë. Foto LM.

4 Meroë – et musikalsk øjebliksbillede

Lise Manniche

18 Ægyptiske smittebølger

Francois Tonic

26 At ryste papyrus

Mette Gregersen

38 Nogle ord om afviklingen af en mumie i København i 1895

Thomas Christiansen

46 Mindeord: Christian Tilly, Annette Lerstrup og Geoffrey T. Martin

48 Siden sidst

Louise Alkjær

ENGLISH ABSTRACTS

Meroë soundscape

Lise Manniche

The discovery in a pyramid at Meroë a hundred years ago of a box full of tubes identified as fragments of aulos was presented at a webinar in November 2021 along with an overview of conservation work carried out over the past ten years. This was the inspiration for this article which sums up the current state of research. The fragments, now in the Museum of Fine Arts in Boston, and a similar find, now apparently lost in the bowels of the museum in Liverpool, are quite similar to and more or less contemporary with an aulos found in Pompei. The nature and musical potential of the aulos is discussed along with the antecedents of the instrument in pharaonic Egypt. Sculptures of musicians found in a water sanctuary in the city of Meroë enable us to recreate a musical environment for the instruments.

Endemics in Ancient Egypt

François Tonic

Taking as a starting point a book by American writer Kyle Harper on epidemics and the causes of the fall of the Roman empire and the possible effect of ancient climate changes, Tonic looks back on previous endemics in ancient Egypt. We are hampered by the lack of precise descriptions of the diseases and identifications of their nature, but among likely causes would be various aspects of plague and malaria. Apart from meagre archaeological evidence a biographical inscription from the 1st Intermediate Period; the Amarna letters; and much later Roman sources provide some clues. The political consequences and the overall effects on society of such incidents are discussed, but the topic requires further research.

Shaking papyrus

Mette Gregersen

Harvesting and/or shaking papyrus is a ritual known from wall decoration in a substantial number of Old Kingdom tombs as well as a few tombs and temples in the New Kingdom, and even being revived in the Ptolemaic Period. Texts confirm that originally the act was connected with Hathor and, in the New Kingdom, performed in the presence of Kamutef. The author introduces two scenes in tombs at Deir el-Medina showing a person holding a length of cloth above his shoulders, reminiscent of the posture of some of the papyrus gatherers. Are these rites in any way connected, or has the motif been re-interpreted by the artists?

Unwrapping a mummy, Copenhagen 1895

Thomas Christiansen

In the 18th and 19th centuries the unwrapping of an Egyptian mummy in Europe would attract quite some attention among the general public. In Denmark such happenings took place in 1781, 1789 and 1794. A century later a similar event made the headlines. It is now almost forgotten but has been revived in this article. The unusual amount of bibliographical footnotes was left intact by the editor in order to demonstrate just how the news reached remote corners of the Kingdom. The setting was The Royal Danish Geographical Society, and the main character, apart from the mummy, was Valdemar Schmidt, the first Danish Egyptologist, an esteemed university teacher then involved in buying antiquities for the collections of the Ny Carlsberg Glyptotek. He introduced the unwrapping by a talk explaining aspects of Egyptian history and mummification. The male mummy in question, dating to 300-100 BC, is now in the Glyptotek in Copenhagen (inv. ÆIN 927).

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen
ToRS
Københavns Universitet Amager
Karen Blixensvej 4, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail: lise@mannique.org

Bank: Danske Bank
1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand)
Else Steenberg (sekretær)
Louise Alkjær
Diana H. Barfod (kasserer)
Paul John Frandsen
Mette Gregersen (næstformand)
Ole Herslund
Mette Holst
Merete Allen Jensen
Lise Manniche
(Papyrus-redaktør)
Elin Rand Nielsen (webmaster)

PAPYRUSredaktion

Lise Manniche (ansv.)
Louise Alkjær
Elin Rand Nielsen
Rune Nyord

Grafisk design: Merete Allen Jensen

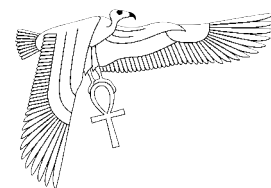
Tryk: P.E. Offset, Varde

Papyrus udgives med støtte fra
Kulturministeriets Tidsskrift-
støtteudvalg.
Eftertryk kun tilladt med skriftlig
tilladelse fra redaktion og forfattere.
ISSN 0903-4714

Omslagsbillede

Gravpladsen i Meroë.
Amanishakhetos pyramide er marke-
ret med en pil. Foto LM.
Aulospilleren fra vandhelligdom-
men. Fra Dixon og Wachsmann, 'A
sandstone statue...', fig. 1.

Redaktionelt

Blandt de mange webinars, der blev tilbudt i 2021, var der et, der særligt fængede redaktøren. Det præsenterede restaureringen af en kasse rør, der allerede for 100 år siden blev fundet under trappen i en pyramide i Meroë. De blev hurtigt identificeret som værende flere blæseinstrumenter af samme type som den græske og romerske aulos. Først i de seneste ti år er deres potentiale blevet afsløret, og det var emnet for webinarret. Det inspirerede til en artikel, der også involverer andre musikalske genstande fra græsk-romersk tid i denne engang så prægtige by, så fjernt fra Ægypten, men alligevel forbundet med dets kultur.

De sidste to år var domineret af corona, som vi alle endte med at have en mening om. François Tonic, redaktør af det franske populære tidsskrift Pharaon, skrev i efteråret meget passende en artikel om epidemier i det gamle Ægypten. Emnet var aktuelt, og vi fik forfatterens tilladelse ikke blot til at oversætte artiklen til Papyrus, men også at udbygge den med lidt mere litteratur, originale kildetekster og supplerende oplysninger. Lad os håbe at det sidste ord snart er skrevet om det emne...

Mette Gregersen har længe været interesseret i scener, der afbilder en person, der trækker papyrus op af sumpen og undertiden løfter en stængel op. Hun havde også bemærket nogle scener, der viser en mand med et langt tørklæde løftet i omtrent samme stilling. I sin artikel gennemgår hun de eksisterende afbildninger af papyrus-motivet, hvoraf de fleste stammer fra Gamle Rige med sporadiske forekomster over Nye Rige og helt ned i ptolemæisk tid. Tekster indikerer en forbindelse ikke blot til Hathor men også fra Nye Rige til Kamutef, og hun rejser spørgsmålet om hvorvidt de to motiver med papyrus og tørklæde kan have en forbindelse med hinanden.

Fra foredrag og Papyrus-artikler kender vi Thomas Christiansens forkærlighed for kuriøse emner, der illustrerer de sidste par hundrede års fascination af ægyptiske ting og sager. Det gælder især mumier, og en sådan bliver pakket ud for os i dette nummer. Der synes umiddelbart et være usædvanligt mange noter med bibliografiske henvisninger til stede, men alle de benyttede avisartikler er relevante alene ved deres antal, for de viser netop danskernes landsdækkende lyst til at læse om sære og eksotiske emner.

Ud over vores Siden sidst med aktuelle nyheder rummer dette nummer også mindeord om tre personer, der hver på deres måde i årenes løb med organisation, foredrag og artikler har været med til at berige DÆS-medlemmers kendskab til det gamle Ægypten. De vil blive savnet. **LM**

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, er cand. mag. og underviser på Folkeuniversitetet.

Thomas Christiansen er PhD i ægyptologi.

Mette Gregersen er cand. phil. og underviser på Folkeuniversitetet.

Lise Manniche, mag. art., PhD. er lektor emeritus ved Københavns Universitet og redaktør af Papyrus.

François Tonic er ægyptolog og skaber og redaktør af Pharaon, der udkommer i Paris.